

ทากทะเลมังกรฟ้า

นาวาเอกหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สินีขุ ศิริวงศ์
อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ทากทะเลสีน้ำเงิน ทากทะเลมังกรฟ้า หรือทากทะเลมังกรสีฟ้า (อังกฤษ: Blue Dragon, Blue sea slug; ชื่อวิทยาศาสตร์: Glaucus atlanticus) หรือที่รู้จักกันในชื่อของ sea swallow, blue glaucus และ blue ocean slug เป็นชื่อของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ได้น้ำทะเลลึกชนิดหนึ่ง แม้จะมีรูปร่างลักษณะที่แปลกประหลาดคล้ายกับมังกรที่เห็นในหนังหรือนิทานเด็ก แต่ความเป็นจริงแล้วเจ้ามังกรสีฟ้านี้เป็น ทากทะเล เนื่องจากอยู่ตระกูลเดียวกับทาก เจ้ามังกรทะเลสีน้ำเงินชนิดนี้จึงถูกจัดอยู่ในประเภทสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง พบได้ตามมหาสมุทรและชายฝั่งน้ำอุ่นแถบออสเตรเลีย

แอฟริกาใต้ และยุโรป มีรูปร่างคล้ายมังกรหกปีก พร้อมลายสีน้ำเงินสดสะดุดตา โดยลำตัวจะโตยาวสุดแค่ 1-1.5 นิ้วเท่านั้น แต่ถึงจะตัวเล็กจิ๋วก็อย่าได้เข้าใกล้เชียวนะ เนื่องจากขนาดไซส์ที่สุดแสนจะมินิ ท่ามกลางมหาสมุทรอันกว้างใหญ่ จึงมีนิสัยดุร้าย พร้อมโจมตีเหยื่อและผู้บุกรุกด้วยพิษสุดร้ายแรงที่จะเข้าไปทำลายระบบประสาท การทำงานของหัวใจและเซลล์ผิวหนัง หากมนุษย์ถูกต่อยก็จะมีอาการแสบบริเวณถูกตัว คลื่นไส้ ปวดหัว และเผละๆอาจเสียชีวิตได้หากเข้ารับการรักษาไม่ทันท่วงที

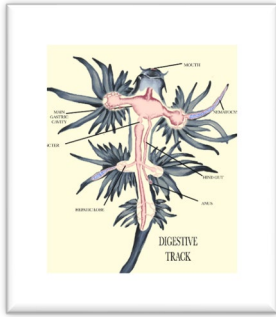

ภาพที่ 1: ทากทะเลมังกรฟ้า

แม้พิษที่น่าอันตรายนี้จะอยู่ในร่างกายของทากคล้ายมังกร แต่ความจริง Blue Dragon เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีต่อมผลิตพิษได้เอง ความร้ายกาจนี้จึงมาจากการล่าตัวกับเหล่าแมงกะพรุนนั่นเอง เมื่อ Blue Dragon กินแมงกะพรุนเข้าไป พิษของแมงกะพรุนและเหยื่อตัวอื่นๆจะถูกแปรเปลี่ยนเป็นพิษโดยเฉพาะของมันเอง

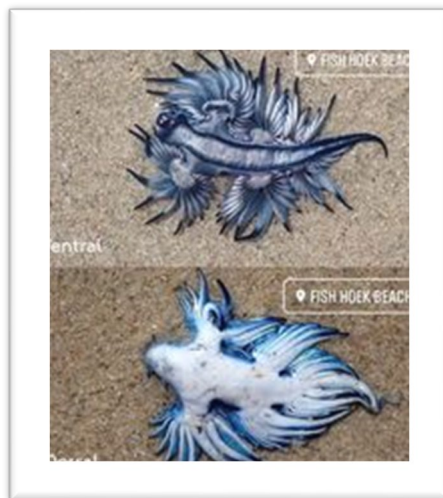
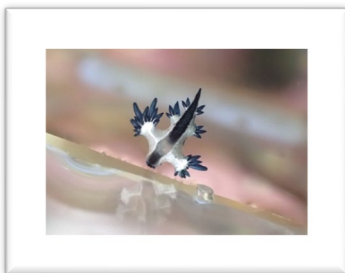
ลักษณะทั่วไป

ทากทะเลมังกรฟ้าอาศัยอยู่ในมหาสมุทรเขตร้อน เช่น มหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรแอตแลนติก และมหาสมุทรอินเดีย แอฟริกาใต้ตั้งอยู่ระหว่างมหาสมุทรแอตแลนติกและมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งหมายความว่าสามารถพบได้บนชายฝั่งตะวันออกและทางใต้ของแอฟริกาใต้ มังกรฟ้ายังพบได้ในมหาสมุทรในยุโรป ออสเตรเลีย และโมซัมบิก

ภาพที่ 2: ลักษณะทั่วไป

การมีถุงลมเล็กๆ อยู่ในท้องทำให้ทากทะเลมังกรฟ้าลอยคว่ำไปมาได้ การบังเงาเป็นกลไกการป้องกันที่ใช้ โดยมีลักษณะลายพราง ด้านล่าง(ท้อง) เป็นสีน้ำเงินเข้ม มีแถบสีขาวเพื่อสะท้อนสีของคลื่น เพื่อไม่ให้ผู้ล่าจากด้านบนมองเห็นได้ไม่ตึก ส่วนบนของร่างกายเป็นสีเทาอ่อนซึ่งพรางตัวเขาจากสัตว์นักล่าที่อยู่ด้านล่าง ผสมผสานกับเงาสะท้อนของท้องฟ้า

ภาพที่ 3: ทากทะเลมังกรฟ้าลอยคว่ำไปมาเพื่อพรางตัว

อาหารของทากทะเลมังกรฟ้าประกอบด้วยแมงกะพรุนตัวเล็ก เช่น เยลลี่ขวดสีฟ้า และแมงกะพรุนตัวใหญ่ เช่น Portuguese man o' war หรือเรือรบโปรตุเกส ซึ่งมีพิษร้ายแรง เมื่อทากทะเลมังกรฟ้ากินแมงกะพรุน พวกมันจะย่อยได้ไม่หมด มันจะสลายแมงกะพรุนและเก็บเซลล์ที่กัดซึ่งเรียกว่าไส้เดือนฝอย (nem-a-to-cyst) พวกเขาเลือกเซลล์ที่มีพิษมากที่สุดและเก็บไว้ในส่วนปลายของ Cerata และใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันตัวเอง

ภาพที่ 4: ทากทะเลมังกรฟ้าขณะกำลังล่าเหยื่อ

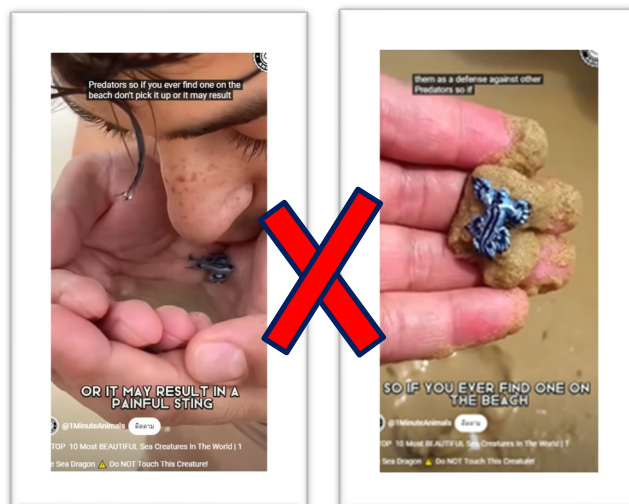
ทากทะเลมังกรฟ้าอาศัยอยู่ในมหาสมุทรเขตร้อน เช่น มหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรแอตแลนติก และมหาสมุทรอินเดีย แอฟริกาใต้ตั้งอยู่ระหว่างมหาสมุทรแอตแลนติกและมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งหมายความว่าสามารถพบได้บนชายฝั่งตะวันออกและทางใต้ของแอฟริกาใต้ มังกรฟ้ายังพบได้ในมหาสมุทรในยุโรป ออสเตรเลีย และโมซัมบิก

ภาพที่ 5: ทากทะเลมังกรฟ้าถูกพบขณะเกยฝั่ง

อาการและการแสดงเมื่อสัมผัสทากทะเลมังกรฟ้า

⚓ ส่วนปลายของทากทะเลมังกรฟ้าจะดูดซับสารพิษของเหยื่อ เมื่อรู้สึกว่าถูกคุกคาม จะปล่อยสารพิษที่สะสมไว้ ส่งผลให้เกิดความเจ็บปวด ซึ่งอาจกินเวลานานถึงหนึ่งชั่วโมง หรืออาจเกิดแผลพุพองและรอยแผลเป็น ซึ่งพบได้ไม่บ่อย แต่ในกรณีที่มีอาการรุนแรง ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการแพ้อย่างรุนแรงต่อเหล็กไน จนทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตได้

ภาพที่ 6: อันตรายจากการสัมผัสทากทะเลมังกรฟ้า

การปฐมพยาบาล

เมื่อสัมผัสทากทะเลมงกุฎฟ้าให้ใช้หลักการเกี่ยวกับการโดนแมงกะพรุน ให้อาบน้ำด้วยน้ำส้มสายชูปริมาณมาก รวดบริเวณที่ได้รับพิษอย่างต่อเนื่อง หากอาการรุนแรงให้รีบนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล

การป้องกัน

⚓ ทากทะเลมงกุฎฟ้าจะลอยอยู่กลางมหาสมุทร แต่หากมีคลื่นลมแรงก็มีโอกาสจะลอยเข้าฝั่งได้ และหากพบทากทะเลมงกุฎฟ้าให้ระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการสัมผัสทากทะเลมงกุฎฟ้าด้วยมือเปล่า หรือจับไปเลี้ยง ถึงแม้จะมีสีสันสวยงาม

⚓ ทากทะเลมงกุฎฟ้าอยู่บนฝั่งได้ไม่นาน เมื่อถูกคลื่นกระแทกและอากาศออกหมดตัวจะแฟบ แต่อาจพบพร้อมกับแมงกะพรุนเรือบโปตุเกสลอยน้ำมาด้วย เพราะทั้งคู่มีความสัมพันธ์กันจึงควรระมัดระวังพิษจากแมงกะพรุน ซึ่งเป็นพิษที่รุนแรงที่สุดในกลุ่มแมงกะพรุนไฟที่อาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

ภาพที่ 6 : Fact The Blue Sea Dragon

เอกสารอ้างอิง

<https://shorturl.at/jU7CY>

<https://www.thairath.co.th/news/society/2721550>

https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_7844811

<https://www.marinespecies.org/aphia.php?p=taxdetails...>

<https://www.treehugger.com/fascinating-facts-about-blue...>

<https://www.researchgate.net/.../Rebecca-R-Helm-2099143722>

<https://carnivora.net/sea-swallow-glaucus-atlanticus...>

<https://www.thaipbs.or.th/news/content/331183>

<https://www.youtube.com/watch?v=7idnv4X9mjs>

<https://www.thairath.co.th/news/society/2721550>

https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_7844811

<https://sites.psu.edu/siowfa15/2015/10/08/glaucus-what-icus/>

<https://shorturl.at/IJ3pv>

FB: Thon Thamrongnawasawat